

IJTIMOIIY-GUMANITAR SOHADA ILMIY-INNOVATSION TADQIQOTLAR

ILMIY METODIK JURNALI

VOL.3 № 3

2026

RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA CHET TILLARNI O'QITISH SAMARADORLIGI

Xujakulova Ra'no Sharipovna
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, dotsent

Annotatsiya

Ushbu maqolada raqamli texnologiyalar yordamida chet tillarni o'qitish samaradorligi masalalari tahlil qilinadi. Zamonaviy ta'lim tizimida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining keng qo'llanilishi chet tillarni o'rganish jarayonini yanada samarali va interaktiv tashkil etish imkonini bermoqda. Maqolada onlayn platformalar, mobil ilovalar, multimedia vositalari hamda elektron ta'lim resurslarining til o'qitish jarayonidagi o'rni va ahamiyati yoritiladi. Raqamli texnologiyalar orqali talabalarining tinglab tushunish, o'qish, yozish va gapirish ko'nikmalarini rivojlantirish imkoniyatlari tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: raqamli texnologiyalar, chet tilini o'qitish, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, onlayn ta'lim, multimedia vositalari.

ЭФФЕКТИВНОСТЬ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

Хужакулова Ра'но Шариповна
Ташкентский государственный экономический университет, доцент

Аннотация

В данной статье рассматривается эффективность обучения иностранным языкам с использованием цифровых технологий. В современных условиях развития образования широкое применение информационно-коммуникационных технологий позволяет сделать процесс изучения иностранных языков более эффективным и интерактивным. В статье анализируется роль онлайн-платформ, мобильных приложений, мультимедийных средств и электронных образовательных ресурсов в обучении языкам. Также рассматриваются возможности развития навыков аудирования, чтения, письма и говорения с помощью цифровых технологий.

Ключевые слова: цифровые технологии, обучение иностранным языкам, информационно-коммуникационные технологии, онлайн-обучение, мультимедийные средства.

THE EFFECTIVENESS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES USING DIGITAL TECHNOLOGIES

Xujakulova Ra'no Sharipovna
Tashkent State University of Economics, Associate Professor

Abstract

This article examines the effectiveness of teaching foreign languages with the help of digital technologies. In modern education, the wide use of information and communication technologies makes the process of learning foreign languages more effective and interactive. The article analyzes the role of online platforms, mobile applications, multimedia tools, and electronic educational resources in language teaching. It also considers the opportunities for developing listening, reading, writing, and speaking skills through digital technologies.

Keywords: digital technologies, foreign language teaching, information and communication technologies, online learning, multimedia tools.

Hozirgi kunda ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarning keng joriy etilishi o'quv jarayonini tashkil etishda yangi imkoniyatlarni yaratmoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi ta'lim jarayonining mazmuni, shakli va metodlariga sezilarli ta'sir ko'rsatib, ayniqsa chet tillarni o'qitish sohasida samarali natijalarga erishish imkonini bermoqda. Zamonaviy ta'lim tizimi o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantirish, ularning bilim olish jarayonidagi faolligini oshirish hamda ta'lim sifatini yaxshilashga qaratilgan bo'lib, bunda raqamli texnologiyalar muhim vosita sifatida xizmat qiladi.

Bugungi kunda chet tillarni o'rganish jarayoni faqat an'anaviy o'qitish usullari bilan cheklanib qolmay, balki turli raqamli platformalar, mobil ilovalar, multimedia vositalari va onlayn ta'lim resurslari orqali ham amalga oshirilmoqda. Bu esa o'quvchilarning til o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshirish, ularning til ko'nikmalarini yanada samarali rivojlantirish hamda ta'lim jarayonini interaktiv tarzda tashkil etish imkonini beradi. Raqamli texnologiyalar yordamida chet tillarni o'qitish o'quvchilarning tinglab tushunish, gapirish, o'qish va yozish ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Internet tarmog'i orqali turli autentik materiallardan foydalanish, onlayn muloqot qilish hamda virtual ta'lim muhitida ishlash imkoniyati til o'rganish jarayonini yanada samarali qiladi.

Mazkur maqolaning maqsadi raqamli texnologiyalar yordamida chet tillarni o'qitish samaradorligini tahlil qilish, ularning ta'lim jarayonidagi o'rni va ahamiyatini aniqlash hamda zamonaviy ta'lim tizimida qo'llanilayotgan raqamli vositalarning til o'rganish jarayoniga ta'sirini ilmiy jihatdan yoritishdan iborat.

Tahlillar qismi: Raqamli texnologiyalar zamonaviy ta'lim tizimining ajralmas qismiga aylanib, ayniqsa chet tillarni o'qitish jarayonida muhim ahamiyat kasb etmoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish ta'lim jarayonini yanada interaktiv, samarali va qiziqarli tashkil etish imkonini beradi. Raqamli vositalar orqali o'quvchilar tilni nafaqat nazariy, balki amaliy jihatdan ham o'rganish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Til o'qitish metodikasida texnologiyalarning o'rni haqida amerikalik olim Mark Warschauer shunday ta'kidlaydi: "Axborot texnologiyalari til o'rganish jarayonini yanada samarali qilish bilan birga, o'quvchilarning mustaqil ta'lim olish imkoniyatlarini kengaytiradi." Darhaqiqat, raqamli texnologiyalar o'quvchilarga tilni mustaqil ravishda o'rganish, turli onlayn resurslardan foydalanish va real kommunikatsiya muhitida mashq qilish imkonini yaratadi[1:58].

Bugungi kunda turli raqamli platformalar va mobil ilovalar chet tilini o'rganishda keng qo'llanilmoqda. Masalan, Duolingo, Quizlet, BBC Learning English, Google Classroom kabi platformalar til o'rganish jarayonini yanada qulay va samarali tashkil etishga xizmat qilmoqda. Bu platformalar orqali o'quvchilar yangi so'zlarni o'rganish, grammatik mashqlar bajarish hamda tinglab tushunish ko'nikmalarini rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Tilshunos olim David Crystal ham raqamli texnologiyalarning til rivojiga ta'siri haqida shunday yozadi: "Internet va raqamli texnologiyalar tillarning rivojlanishi va qo'llanish doirasini kengaytirishda muhim rol o'ynaydi." Bu fikr zamonaviy ta'lim tizimida raqamli vositalardan foydalanish til o'rganish jarayonini yangi bosqichga olib chiqayotganini ko'rsatadi [1:53]. Multimedia vositalaridan foydalanish ham chet tillarni o'qitish samaradorligini oshiradi. Video, audio materiallar, interaktiv taqdimotlar hamda virtual ta'lim platformalari o'quvchilarning tinglash va gapirish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Masalan, ingliz tilini o'rganishda filmlar, podkastlar va videodarslardan foydalanish o'quvchilarga autentik nutqni eshitish va real kommunikatsiya muhitiga yaqin sharoitda tilni o'rganish imkonini yaratadi.

O'zbek olimi B.Yo'ldoshev ham ta'lim jarayonida zamonaviy texnologiyalardan foydalanish haqida shunday fikr bildiradi: "Ta'lim jarayonida axborot texnologiyalaridan

foydalanish o'quvchilarning bilim olish faolligini oshiradi va ta'lim samaradorligini ta'minlaydi." Bu esa raqamli texnologiyalarning chet tillarni o'qitishda muhim pedagogik vosita ekanligini ko'rsatadi [4: 149].

Demak, raqamli texnologiyalar chet tillarni o'qitish jarayonida yangi metodik imkoniyatlarni yaratib, o'quvchilarning til ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali vosita bo'lib xizmat qilmoqda. Shu sababli zamonaviy ta'lim tizimida raqamli texnologiyalardan oqilona va samarali foydalanish muhim ahamiyatga ega.

Natijalar qismi: Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, raqamli texnologiyalardan foydalanish chet tillarni o'qitish jarayonining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Raqamli platformalar, mobil ilovalar hamda multimedia vositalari o'quvchilarning til o'rganishga bo'lgan qiziqishini kuchaytirib, ta'lim jarayonini yanada interaktiv va samarali tashkil etish imkonini beradi.

Raqamli texnologiyalar yordamida o'quvchilar til o'rganish jarayonida mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradilar. Onlayn platformalar orqali turli mashqlar bajarish, videodarslarni ko'rish, audio materiallarni tinglash hamda virtual muhitda muloqot qilish imkoniyati ularning til kompetensiyasini rivojlantirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, tinglab tushunish va gapirish ko'nikmalarini shakllantirishda multimedia vositalaridan foydalanish samarali natijalar beradi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, raqamli texnologiyalar ta'lim jarayonini individuallashtirish imkonini ham yaratadi. Har bir o'quvchi o'z bilim darajasi va qiziqishlariga mos ravishda turli elektron resurslardan foydalanib, til o'rganish jarayonini mustaqil ravishda davom ettirishi mumkin. Bu esa o'quvchilarning bilim olish jarayonidagi faolligini oshiradi.

Natijada raqamli texnologiyalar chet tillarni o'qitish jarayonini zamonaviy talablar asosida tashkil etishda muhim pedagogik vosita ekanligi aniqlanadi. Ular ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirish hamda til o'rganish jarayonini yanada samarali tashkil etishga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarning joriy etilishi chet tillarni o'qitish jarayonini tubdan o'zgartirib, uning samaradorligini sezilarli darajada oshirmoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi ta'lim jarayonini yangi bosqichga olib chiqib, o'quvchilarga til o'rganishda keng imkoniyatlar yaratmoqda. Raqamli platformalar, mobil ilovalar, multimedia vositalari hamda turli elektron ta'lim resurslari yordamida til o'rganish jarayoni yanada interaktiv, qiziqarli va samarali tashkil etilmoqda.

Raqamli texnologiyalar orqali o'quvchilar chet tilini nafaqat nazariy jihatdan, balki amaliy kommunikatsiya jarayonida ham o'rganish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Internet tarmog'i orqali autentik materiallardan foydalanish, videodarslar, podkastlar, onlayn muloqot va virtual ta'lim muhitlari o'quvchilarning tinglab tushunish, gapirish, o'qish va yozish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Bu esa o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini shakllantirishda muhim omil hisoblanadi. Raqamli texnologiyalar ta'lim jarayonini individuallashtirish imkonini ham beradi. Har bir o'quvchi o'z bilim darajasi, qiziqishi va ehtiyojlariga mos ravishda turli elektron resurslardan foydalanib, mustaqil ravishda bilimini oshirishi mumkin. Bu jarayon o'quvchilarning mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini rivojlantiradi hamda ularning ta'lim jarayonidagi faolligini oshiradi.

Biroq raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish uchun o'qituvchilarning raqamli kompetensiyasini rivojlantirish, ta'lim jarayonida zamonaviy pedagogik metodlarni qo'llash hamda ta'lim muassasalarini zarur texnik vositalar bilan ta'minlash muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, an'anaviy o'qitish usullarini raqamli texnologiyalar bilan uyg'unlashtirish orqali ta'lim jarayonini yanada samarali tashkil etish mumkin.

Demak, raqamli texnologiyalar chet tillarni o'qitishda muhim pedagogik vosita bo'lib, ular ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirish hamda zamonaviy ta'lim muhitini yaratishda muhim rol o'ynaydi. Shu sababli ta'lim tizimida raqamli

texnologiyalardan samarali foydalanish, ularni o'qitish jarayoniga keng joriy etish hamda pedagoglarning raqamli kompetensiyasini oshirish bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biri hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Crystal D. Language and the Internet. – Cambridge: Cambridge University Press, 2006. – 272 p.
2. Warschauer M. Technology and Social Inclusion: Rethinking the Digital Divide. – Cambridge: MIT Press, 2003. – 258 p.
3. Richards J. C., Rodgers T. S. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge: Cambridge University Press, 2001. – 270 p.
4. Yo'ldoshev B. Pedagogik texnologiyalar asoslari. – Toshkent: O'qituvchi, 2015. – 240 b.
5. Ishmuhammedov R. Ta'limda innovatsion texnologiyalar. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2017. – 224 b.